

The logo for SORAPS features the word "SORAPS" in a bold, sans-serif font. The letters "S", "O", "R", and "A" are white, while "P", "S", and "P" are orange. The text is set against a dark blue rectangular background. To the left of this background is a vertical bar with an orange top half and a dark blue bottom half. To the right is a horizontal bar with an orange top half and a dark blue bottom half.

SORAPS

Study of religions
against prejudices
and stereotypes

Hinduisme

Intellektuelt Output 2, Unit III

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Version No.	Author, institution	Date/Last Update
3	Giovanni Bulia (Ca' Foscari University of Venice)	03/07/2018

Hinduisme i kontekst

Med oprindelse i det indiske subkontinent er såkaldt 'hinduisme' en af verdens ældste religiøse traditioner. Udtrykket hinduisme har en persisk oprindelse, og det blev brugt mod slutningen af 1800-tallet af de britiske kolonister i Indien. I dag er udtrykket generelt accepteret som en paraplybetegnelse, der dækker over forskellige lokale religioner, filosofiske doktriner og sociale og rituelle fremgangsmåder, som stammer fra nogle få almindelige kilder.

Mere information kan findes på:

- [Hvad betyder hinduisme?](#)
  - (Specielt 'videnskabelig denomination')

Oprindelse og historiske udviklinger

Over århundrederne har hinduismen gennemgået væsentlige ændringer, der vedrører ideer om frelse, skæbne efter døden, rituel praksis og hengivenhed til guddommene. Grundlæggelsen af hinduismen stammer nok tilbage fra det andet årtusinde f.Kr., da indo-ariske stammer fra Centralasien bosatte sig i det nordlige Indien og udstødte de tidligere indo-valley-beboere. Det antages, at disse stammer lagde fundamentet for de hinduistiske filosofiske og religiøse systemer. Den historiske udvikling af hinduismen – før muslimernes ankomst – er generelt opdelt i flere faser: **den vediske periode** (ca. 1500-500 f.Kr.) baseret på de ældste tekster 'Vedaer' og karakteriseret ved udarbejdelsen af et rigt panteon og rituelle ofre; den såkaldte "**anden urbanisering**" (ca. 500-200 fvt), en periode, hvor afgørende ideer som reinkarnation og befrielse blev føjet til det indiske verdensbillede; **den klassiske hinduisme** (ca. 200 fvt-1100 e.Kr.), en vigtig periode karakteriseret ved fremkomsten af episke fortællinger (Mahābhārata og Bhagavad Gita), juridiske traktater og en hengivelsespraksis, der fokuserer på Det Højeste Væsen (Ishvara), Vishu, Shiva og Gudinden, også takket være tekster kendt som Puranaerne.

Mere information om den vediske perioder:

- [Indiske religioners oprindelse. Den vediske åbenbaring og Braminerne](#)

Mere information om den anden urbanisering:

- [Upanishaderne og det hinduistiske verdenssyn](#)

Mere information om den klassiske hinduisme:

- [Vishnu, "Bhakti"-hengivelse og konceptet Avatara.](#)
(Specielt 'Guddomme, hellige væsner: Vishnu, Krishna'; "Primære doktriner: Konceptet om den suveræne gud (Ishvara)"; "Primære doktrinære traditioner: Bakthi-hengivelse, Vishnuisme")
- [Shiva, guddommen for yoga](#)
(Specielt "Guddomme, hellige væsner: Shiva"; "Primære doktrinære traditioner: Shiva"; Primære doktrinære traditioner: Shivanisme"; "Hellige tekster og andre tekster: Purunaer")
- [Gudinden og Tantrisme](#)
(Specielt "Guddomme, hellige væsner: Gudinden"; "Primære doktrinære traditioner: Shaktisme eller tilbedelsestraditioner for Devi").

Figur 1. Vishnu og hans avatarer, 11. århundrede. Sort skiffer.
Brooklyn Museum, Gave til Dr. David R. Nalin, 1991. ([Kilde](#))

Tekstligt fundament

Hinduismens mest fundamentale tekster er **vedaerne**, der blev sammensat mellem 1500-1000 fvt, men produceret i skriftlig form omkring det 1. årtusind fvt. De betragtes traditionelt set som en guddommeligt åbenbaret sandhed. Andre vigtige værker er **Upanishad** (500 fvt), der tilbyder metafysisk spekulation om ultimativ virkelighed og menneskelig frelse. Upanishaderne var med til at forme det klassiske indiske verdensbillede. Andre vigtige tekster er episke fortællinger som **Mahābhārata**, en hellig tekst sammensat mellem det 4. århundrede fvt. Og det 4. århundrede evt. Mahābhārata syntetiserer vigtige begreber som Dharma, Avatara og Bhakti (især i de berømte kapitler kaldet Bhagavad Gita). **Puranasne** (sammensat mellem 250-1000 CE) er tekster til dem, der ikke kan få adgang til vedaerne. De omfatter guddommelige fortællinger, et redumé af den hinduistiske kosmologi og filosofi og fokuserer også på tilbedelsen af guddomme som Vishnu og Shiva.

En illustration fra Mahābhārata, en af de store indiske epos på sanskrit. ([Kilde](#))

Mere information kan findes her:

- [Indiske religioners oprindelse: De vediske åbenbaringer og braminerne](#)
(Specielt 'Hellige tekster og andre vigtige tekster: De vediske åbenbaringer' og kilde 1 og 2)
- [Upanishaderene og de fælles hinduistiske verdenssyn](#)
(Specielt 'Hellige tekster og andre vigtige tekster: Upanishaderne' og kilde 1 og 2)
- [Vishnu, "Bhakti"-hengivelse og konceptet Avatara](#)
(Specielt "Primære doktrinære traditioner: Bakhti-hengivelse"; "Hellige tekster og andre vigtige tekster: Bhagavad Gita" og kilde 2 og 3)
- [Shiva, guddommen for yoga](#)
(Specielt 'hellige tekster og andre vigtige tekster: Puranaerne)

De vigtigste doktrinære principper

Hinduistiske religiøse doktriner er generelt fokuseret omkring troen på et absolut princip, kaldet *Brahman*, som ligger bag en verden af *Samsara* (det cykliske flux af endeløse reinkarnationer af levende væsener reguleret af *Karma*, den universelle lov om årsag og virkning). Brahman-princippet har sin ækvivalent i *Atman* (den evige essens af individet) og er ofte repræsenteret i en personlig guddom (som Vishnu eller Shiva), som kan manifestere sig gennem et uberegneligt antal større og

mindre guddomme i hinduistiske panteon (Avatara). Genkendelse gennem forskellige praksisser af Brahman-Atman-ækvivalens, skal føre til *Moksha*, befrielsen fra Samsara.

Dharma er et andet begreb knyttet til hinduisme. Ordet betyder "lov", men det skal forstås som den kosmiske orden, der opretholder hele universet. Det kan også henvise til adfærd, ritualer, regler og etik, der styrer både samfund og individ. Der differentieres ikke mellem religiøse elementer og politiske eller sociale.

Mere information kan findes om:

- [Hvad betyder 'hinduisme'?](#)
(Specielt 'Primære doktriner: Et overblik' og kilde 1)
- [Upanishaderne og det fælles hinduistiske verdenssyn](#)
(Specielt: "Primære doktriner: Almindelige hinduistiske doktriner fra Upanishaderne" og kilde 1 og 2)
- [Tid og sted i hinduismen](#)
(Specielt "Guddomme, hellige væsner: Trimurti". Trimurti er et velkendt hinduistisk koncept, der symboliserer den cykliske skabelse, vedligeholdelse og destruktion/assimilering af kosmos)
- [Vishnu, "Bhakti"-hengivelse og konceptet Avatara.](#)
(Specielt "Primære doktriner. Konceptet om efterkommerne af gud på Jorden (Avatara)
- [Det hinduistiske syn på samfundet](#)
(Specielt 'Primære doktriner: Konceptet Dharma).

Social kontekst og rituel praksis

Hinduisme forstås almindeligvis som havende fokus på ortopraksi (dvs. korrekt opførsel i stedet for ortodoksi, dvs. korrekt tro). Hinduisternes religiøse liv er præget af sociale stadier, korrekt holdning og ritualer. Et andet vigtigt træk ved hinduismen er den hierarkiske karakter af forholdet mellem hinduister, som har arrangeret sig i et kastesystem, der følger en ideel model af grundlæggende funktioner (de fire varna: *brahmana* (præster), *kshatriya* (krigere), *vaishya* (landmænd/handlende/håndværkere) og *shudras* (tjenere).

Hinduismen er også strengt inddelt i fire faser af livet kaldet *ashramas*: 'den studerendes' (*Brahmacari*) livsstadie er præget af kyskhed, hengivenhed og lydighed; 'husholderen' (*Grihastha*) inkluderer ægteskab, arbejde og afkom; 'eremitten' (*Vanaprastha*) skal udføre asketisk og yogisk praksis; og 'den vandrende afsiger' (Samnyasin skal forlade sit hjem og skal tigge om mad.

Overgangsritualerne spiller også en meget vigtig funktion, fordi de markerer indgangen til en bestemt *ashrama*. Nogle af de vigtigste overgangsritualer er for eksempel *Jatakarma*-ceremonien,

der byder velkommen til en nyfødt baby, *Upanayana*-ceremonien til at markere passagen fra barndom til teenagere, *Vivaha* (ægteskab) eller begravelsesriten kaldet *Antyeshti*.

Af hengivelsespraksisser er *Puja* den vigtigste. Det er et tilbedelsesritual, der udføres hjemme eller inde i et tempel for en eller flere guddomme. Andre religiøse praksisser omfatter pilgrimsrejser til hellige steder, som anses for at være lykkegivende.

En anden vigtig del af det hinduistiske religiøse liv er de farverige festivaler, der markerer sæsonmæssige ændringer og/eller hengivelse til specifikke guder.

En sidste karakteristisk for hinduismen er, at den religiøse tradition ikke har nogen central organisation, ligesom katolicismen eksempelvis har. Hovedmyndighederne i hinduismen er i stedet repræsenteret af linjen af guruer ("mestre"), under hvem tilhængere ofte udøver yoga og tantriske praksisser.

Hinduer bader i Brahmaputra-floden i anledning af Ashokastami ved Dibrugarh. ([Kilde](#)).

Mere information kan findes om:

- [Det Hinduistiske liv: De fire livsraduer, overgangsritualer og hverdagskulten](#)
- [Hinduismens syn på samfundet](#)
(Specielt "Primære doktriner: Varna-opdelingen af samfunden og det indiske kastesystem";
"Fundamentale myter: Ofringen af purusha" og kilde 1 og 2.)
- [Templer, pilgrimsrejser og festivaler](#)
- [Mesteren \(Guruen\)](#)
(Specielt "Den anerkendte autoritet: Guruen" og kilde 1)

- [Shiva, guddommen for yoga](#)
(Specielt "Primære ritualer: Yoga")
- [Gudinden for tantrisme](#)
(Specielt: "primære doktrinære traditioner og vigtige ritualer: Tantrisme

Hinduistiske pilgrimme i Maharashtra, Indien. ([Kilde](#))

Den moderne udvikling og nuværende fordeling blandt verdens befolkning

Fra det 19. århundrede blev Indien koloniseret af briterne, hvilket fik stor betydning for det indiske samfund og de hinduistiske religioner. I det 19. århundrede ønskede moderne og inklusivistiske bevægelser kaldet neo-hinduisme at udfordre den vestlige opfattelse af deres kulturelle overlegenhed. Dette medførte en diffusion og større værdsættelse af hinduisme i Vesten.

I løbet af det 20. århundrede understregede andre bevægelser den unikke og eksklusivistiske karakter af "hindu-hed", ofte med fjendtlighed over for muslimer.

Efter kristendommen og islam er hinduismen en af verdens mest udbredte religioner: over en milliard tilhængere bor i det sydlige Asien (Indien, Nepal, Sri Lanka, Bhutan, Malaysia, Singapore og Indonesien), og der er også hinduistiske samfund i Afrika, Latinamerika, Fijiøerne, USA og forskellige europæiske lande.

Mere information kan findes på:

- [Mesteren \(Guruen\)](#)
(Specielt 'Primære udfordringer I XX c.: Nutudens Guruen som figure for indisk spiritualitet'
og kilde 2)
- [Moderne og nutidig hinsuisme](#)